1-1

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

Aan de Minister van Economische Zaken en Klimaat

Directoraat-generaal
Economie en Digitalisering
Directie Digitale Economie

Auteur
[redacted]

TER BESLISSING
Datum
20 maart 2024

Kenmerk
DGED-DE / 46760777

RT-0000055920

Kopie aan
[redacted]

Bijlage(n)
2

nota

Kabinetsappreciatie witboek connectiviteit en BNC-fiche commissieaanbeveling veiligheid en weerbaarheid onderzeese datakabels

Parafenroute
[redacted]

Aanleiding

Op 21 februari heeft de Europese Commissie twee documenten gepubliceerd. Allereerst is er een witboek gepubliceerd die mogelijke richtingen aangeeft voor het telecombeleid, hierover is een kabinetsappreciatie opgesteld. Een witboek is een formelere vorm van Europese consultaties en bevat vaak een conceptvoorstel voor een wettekst met een algemene en artikelsgewijze toelichting. De kabinetsreactie wordt dus ook naar de Commissie gestuurd (anders dan bij BNC-fiches). Voor witboeken geldt dat de concept-kabinetsreactie voorgelegd moet worden aan beide Kamers. De Kamers kunnen dan commentaar geven en zijn zo dus voorafgaand betrokken bij de kabinetsreactie die naar de Commissie gaat. De Kamers hebben hiervoor 30 dagen (voorhangprocedure).

Daarnaast is een aanbeveling over de veiligheid en weerbaarheid van onderzeese data-infrastructuren gepubliceerd, hierover is een BNC-fiche opgesteld. Dit BNC-fiche zal worden besproken tijdens het BNC-overleg van 27 maart en op de CoCo van 2 april. Op 5 april ligt het BNC-fiche ter goedkeuring voor in de Ministerraad waarna het naar de Kamers zal worden gestuurd.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd akkoord te gaan met de lijn in de kabinetsappreciatie van het witboek en in het BNC-fiche over de aanbeveling.

Kernpunten

Kabinetsfiche witboek connectiviteit

- Het witboek "How to master Europe's digital infrastructure needs" bouwt voort op een eerdere verkennende consultatie in 2023, waarop het kabinet een zienswijze heeft ingebracht.

- De Commissie herhaalt in haar witboek haar eerdere geconsulteerde ideeën, met uitzondering van de internettolheffing.
- De Commissie maakt terecht het belang van hoogwaardige connectiviteit duidelijk maar heeft echter meer uitgesproken ideeën over het tot stand brengen van grootschalige en sterke pan-Europese telecombedrijven ("kampioenen"). De Commissie ziet het als een probleem dat er in Europa, vergeleken met derde landen, een relatief groot aantal aanbieders van vaste en mobiele telecombedrijven actief is. Het is voor het kabinet nog onduidelijk waarom het een probleem is dat er niet meer pan-Europese "kampioenen" zijn
- De Commissie stelt dat het wenselijk is om in het licht van technologische en geopolitieke ontwikkelingen het belang van concurrentie ("competition") in breder perspectief te beschouwen, door ook te kijken naar duurzaamheid, concurrentiekracht ("competitiveness") en economische veiligheid.
- Tegelijkertijd komt de Commissie met het idee om toegangsregulering op Europees niveau te leggen. Met dat laatste wordt het voor grote Europese telecombedrijven mogelijk om in heel Europa actief te worden. Het kabinet staat open voor een verkenning van het laatstgenoemd idee, maar is vooralsnog kritisch op de eerstgenoemde ideeën die naar haar opvatting afbreuk kan doen aan voldoende concurrentie.
- Wat betreft het spectrumbeleid ziet de Commissie een sterke coördinerende rol voor zich. Het kabinet vindt het goed om te kijken naar de eventuele mogelijkheden om in de toekomst efficiënter met frequenties om te gaan (spectrum planning), maar vindt dat er bij de concrete uitgifte van frequenties (veilingen) voldoende rekening moet worden gehouden met specifieke nationale omstandigheden.

Aanbeveling over veilige en weerbare onderzeese datakabel-infrastructuren

- Deze aanbeveling is een eerste aanzet van de Commissie om te komen tot een gecoördineerde aanpak, met als doel de veiligheid en weerbaarheid van de onderzeese data-infrastructuur (zowel bestaande als nieuwe) te vergroten.
- Internationale verbondenheid is cruciaal voor de positie van Nederland als digitaal knooppunt in Europa. Nieuwe zeekabels spelen daarin een belangrijke rol, doordat ze zorgen voor hogere kwaliteit van dataverkeer en meer redundantie in de digitale infrastructuur.
- In het fiche wordt aangegeven dat het kabinet deze gecoördineerde aanpak toejuicht. Er is momenteel veel onderlinge concurrentie ten behoeve van de aanlanding van nieuwe zeekabels, veiligheid zou daarin geen concurrentiemiddel moeten zijn.
- Om de aanbeveling te implementeren zal er een nieuwe deskundigengroep worden opgericht. Deze gaat aan de slag met o.a. 1) een geconsolideerde risicoanalyse op basis van de nationale risicoanalyses aangeleverd door lidstaten 2) een geografisch overzicht van de bestaande onderzeese data-infrastructuur op EU-niveau en 3) maatregelen om de gevonden kwetsbaarheden, risico's en afhankelijkheden te mitigeren door middel van een *EU Cable Toolbox.* De appreciatie in het fiche over deze groep is positief, tegelijkertijd zijn er nog wel vragen over de verhouding van deze groep met bestaande gremia.
- Een van de al in de aanbeveling voorgestelde maatregelen is het opstellen van een lijst van Kabelprojecten van Europees Belang *(CPEI's)* die voldoen aan (de in de aanbeveling) vastgestelde criteria.

- Hoewel particuliere financiering het uitgangspunt is, is de Commissie van mening dat de CPEI's te belangrijk zijn om (alleen) aan private financiering over te laten. In de aanbeveling worden lidstaten opgeroepen maar niet verplicht tot nationale (co)-financiering om CPEI's tot stand te brengen.
- Het kabinet zet in eerste instantie in op private financiering en heeft op dit moment geen budgetten gereserveerd voor co-financiering van kabels.

Toelichting

Kabinetsfiche witboek connectiviteit

- Het witboek ligt voor publieke consultatie voor. De termijn daarvoor loopt tot 30 juni. In het fiche geeft het kabinet een appreciatie, die de basis kan bieden voor de in de consultatie in te brengen zienswijze.
- In 2023 reageerde het kabinet vrij kritisch op de eerdere verkennende consultatie, met name op de niet altijd onderbouwde probleemanalyse en op een aantal belangrijke conclusies die de Commissie daaraan verbond. Die betroffen vooral de door de Commissie gewenste grotere schaal voor een aantal "Europese kampioenen", de voorgestelde internet-tolheffing en een verdere harmonisatie van spectrumbeleid.
- Het grote aantal aanbieders wordt volgens de Commissie veroorzaakt doordat lidstaten zelf verantwoordelijk zijn voor de uitgifte van frequenties (veilingen) en door verschillen in nationale verplichtingen ten aanzien van de diensten.
- In de appreciatie stelt het kabinet dat de aanleg van netwerken (glasvezel en 5G) geen doel op zich is, maar dat stimulering van de vraagkant gewenst is om in Europa voor voldoende verdienvermogen voor telecombedrijven te zorgen. Europa zou een leidende positie moeten innemen in het benutten van slimme toepassingen.
- Het kabinet herkent het standpunt van de Commissie dat telecomnetwerken steeds meer een integraal onderdeel zijn van een breder connectiviteits-ecosysteem. Daarin nemen cloud diensten een steeds grotere rol in. Het kabinet staat in beginsel positief tegenover het stimuleren van Europees marktaanbod van cloudtechnologie, mits het niet ingezet wordt voor het beschermen van de belangen van gevestigde telecompartijen.

Aanbeveling over veilige en weerbare onderzeese datakabel-infrastructuren

- De Commissie wijst er in de aanbeveling op dat er veel vraag is naar publieke financiering van onderzeese datakabels, zoals blijkt uit de overtekende rondes van de Connecting Europe Facility (CEF Digital). De Commissie wil daarom met een combinatie van private en publieke financiering de CPEI's mogelijk maken. De Commissie overweegt om door middel van blendingfaciliteiten (onder andere met de Europese Investeringsbank, InvestEU) financiering aan te trekken. Zij nodigt lidstaten uit om daaraan bij te dragen, eventueel via hun nationale stimuleringsbanken en instellingen.
- Nederland heeft met Invest-NL een nationale investeringsinstelling die als investeerder met publieke middelen investeert in bedrijven en projecten die Nederland duurzamer en innovatiever maken.
- Het mandaat van InvestNL beperkt investeringen in digitale infrastructuur niet zolang deze voldoen aan de randvoorwaarden die voor InvestNL gelden (onder andere een marktconform rendement en additionaliteit aan de markt).
- Hierbij moet wel opgemerkt worden dat Invest-NL als private vennootschap zelf haar strategie bepaalt binnen het mandaat en over haar eigen

investeringen gaat. Vooralsnog heeft Invest-NL geen investeringen in digitale infrastructuur gedaan en digitale infrastructuur valt nu ook niet onder de strategische focusgebieden van Invest-NL. Een mogelijke rol van Invest-NL in de blendingfaciliteiten die de Commissie voorziet wordt in een later stadium beoordeeld zodra meer duidelijkheid is over de vormgeving hiervan.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
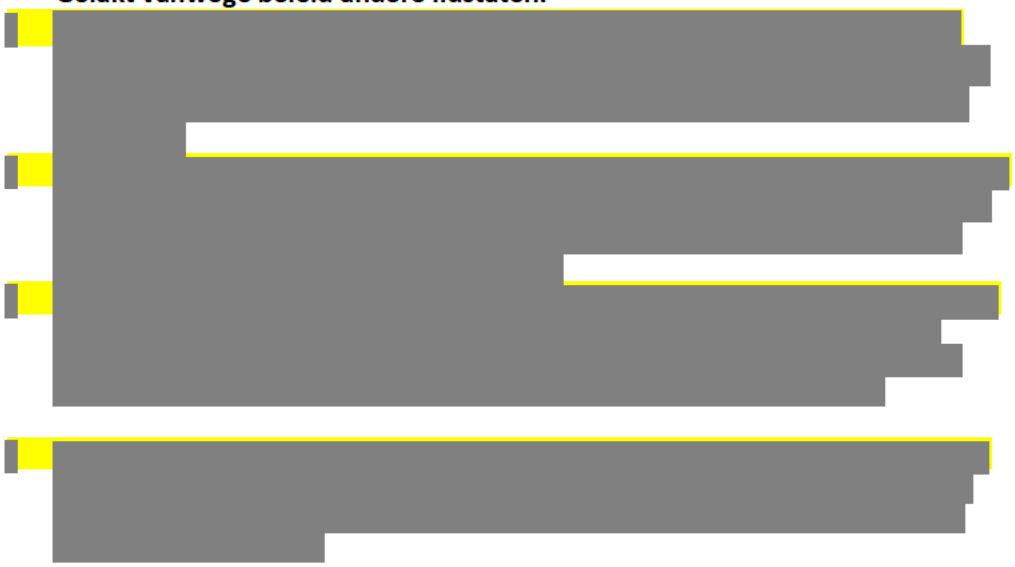
- **Gelakt vanwege beleid andere lidstaten.**